

Spelen met bijen

Jan van de Veluwe

De dagelijkse omgang met bijen leidt dikwijls tot experimenten, waarbij de uitkomst niet altijd is te voorzien. Dracht- en weersomstandigheden spelen nu eenmaal een dominante rol.

Zo gaat er zelden een voorjaar voorbij waarin ik geen signaal ontvang van een elders neergestreken bijenzwerm. Overigens gebeurt dat ook wel eens in de nazomer, maar dan is het meestal een wesp-familie. Dit voorjaar was het geluk met mij: ik werd via een telefoontje geconfronteerd met een bijzonder fraaie zwerm waarbij de koningin was getooid met een wit kroontje, m.a.w. het betrof een flinke voorzwerm. (Kleurencode voor 2001 was wit). Een flinke voorzwerm die zeer snel tot een stevig korfvolk uitgroeide.

Korfvolk ideaal voor een show

Nog altijd heb ik grote bewondering voor de korf-imkerij. Een korfvolk kun je namelijk probleemloos zonder bijenkap e.d. uit de stal halen en korte tijd op het grasgazon plaatsen, een handeling die ik bij wijze van show graag toepas voor een groep mensen, geïnteresseerd in de bijenteelt, bijv. tijdens een verjaardag. Een enkele bij, die het met zo'n show niet eens is, vliegt dan gewoon terug naar de stal, waar tijdelijk en dummy-korf is opgesteld. In tegenstelling tot een kast bijen, die regelmatig aan allerhande manipulaties wordt onderworpen, is een korf min of meer een natuurlijke bijenwoning, waarin de bewoners met rust gelaten worden en daardoor vrijwel nooit agressief zijn.

Huisvesting van de zwerm

In de korf, bestemd voor genoemde voorzwerm, worden eventuele wasresten verwijderd. Daarna bevestig ik, met behulp van verhitte was vermengd met propolis, drie stukjes oude raat (7 x 3 cm) in de kop van de korf. Dat geeft richting aan de bouw ten opzichte van het vlieggat. Kopspijlen gebruik ik niet, aangezien die later hinderlijk zijn bij het ongeschonden uitnemen van de raten, een ervaring overgenomen van de grote korfimker Klindworth uit Klein Meckelsen in de BRD. Aldus wordt de nieuwe zwerm gehuisvest. Ter stimulatie van de ratenbouw krijgen de bijen onderin de korf nog enkele malen een flink stuk oude raat met wintervoer om de koningin zo snel mogelijk raatwerk te verschaffen om weer aan de leg te gaan.

Vorbereiding voor verhuizing naar een kast

Dankzij de goede dracht in de omgeving van Apeldoorn heeft de ratenbouw al spoedig de onderzijde van de korf bereikt. Dan begint het spel. De korf wordt geplaatst op een sterke dekplank, waarin een rond gat wordt gezaagd, ter grootte van de binnenmaat van de korf (circa 35 cm). Het geheel komt te staan op een BK, c.q. HK, voorzien van uitgebouwde raten. Bevindt zich in deze raten nog wat honing en/of stuifmeel, dan is dat mooi meegenomen. De korf wordt binnen enkele dagen door de bijen muurvast gekit aan deze dekplank met opening. Dat is prettig te weten tijdens controles. Het is opmerkelijk hoe snel een groot aantal bijen al gauw gebruik maakt van de uitbreiding van hun woning. Bezien we na een week de resultaten, dan is het interessant waar te nemen, dat de bijen hun raatwerk in de korf niet verder uitbouwen dan tot aan de rand van de dekplank met doorgang.

Die uiteinden staan niet meer scherp maar zijn fraai afgerond, terwijl de bouwactiviteiten in de eronder geplaatste kast in volle gang zijn. Meer en meer bijen

Tekening VBBN subvereniging Enschede

maken gaandeweg gebruik van de vliegopening van de kast, terwijl een deel nog het vlieggat van de korf benut.

Koningin verhuist naar kast

Na ongeveer drie weken zien we dat ook de koningin zich in het kastdeel bevindt en vermoedelijk al aan de leg is. Dat is het moment, dat we onder de dekplank, waarop de korf staat, een koninginnerooster plaatsen. Twaalf dagen nadien is er in de korf geen open broed meer, na nogmaals twaalf dagen is al het broed in de korf uitgelopen. Dan is het moment aangebroken om het rooster te vervangen door een normale dekplank met bijenuitlaat. Voorts wordt dan het vlieggat van de korf gedicht.

Een paar dagen nadien is de korf rijp om geslacht te worden. Wel moeten we ervoor zorgen, dat het kastdeel, waarin alle bijen zich nu bevinden, extra ruimte krijgt om het sterke volk toekomstperspectief te bieden. Zou het wegens ruimtegebrek gaan zwermen dan is zulks een kwalijke zaak. Het loopt overigens tegen begin augustus, zodat het volk gereed gemaakt moet worden voor de heide.

Slachten van de korf

De korf wordt nu op beheerste wijze met beide

zijanten, één voor één, voorzichtig op de grond getikt, waarna de negen raten loskomen van de korf en verwijderd kunnen worden. Het gebruik van een korfmes is soms raadzaam. Dan begint het oogsteest. Vervolgens neemt mijn vrouw, doorgaans juist op dat moment, mij het werk uit handen en plaatst al die mooie stukken raatwerk op een tafel. Dat wordt vervolgens met behulp van een mes gesplitst in honing in maagdelijke, en honing in ex-bebroede raten. Laatstgenoemde raten worden leeg geslingerd. Bij gebrek aan een slinger wordt de honing uit dit raatwerk ook wel met de handen (voorzien van plastic handschoenen) uitgekneed en via een dubbelzeef (c.q. vergiet) opgevangen in een honingemmer. De aardigheid is nu om deze honing deels in potjes te doen, waarna de resterende brokken maagdelijke raathoning, mede als blikvanger, eveneens in die potjes worden gedeponeerd.

De Amerikanen noemen dat 'chunckhoney', terwijl de Duitsers de producten van korfimmers vaak aanmerken als 'Pollenhoning', met name vanwege de grote rijkdom aan pollen in pershoning.

Aanvullende informatie over de 'Korfimkerij' is verkrijgbaar in het gelijknamige boek van J.J. Speelziek in het Bijenhuis te Wageningen.

bijen

ECONOMIE

Wat kost dat nou, zo'n potje honing?

Wat kost dat nou, zo'n potje honing? vroeg mijn vriend. Ik verkoop het voor 6 gulden per potje zei ik. Nee, dat bedoel ik niet, zei mijn vriend. Ik weet wel dat je het voor 6 gulden verkoopt. Dat is heel wat meer dan bij Albert Heijn, maar jij hebt echte Wassenaarse honing. Wat uit Wassenaar komt is natuurlijk altijd een beetje duur, maar ik vind hem lekker en ik betaal je er graag voor. Wat ik bedoel is, wat het je kost om die honing te maken, zodat ik een idee heb van wat je er nu eigenlijk aan verdient. Dat zal wel niet weinig zijn.

Ik weet niet precies wat het kost, zei ik, maar ik kan het wel even voor je uitrekenen, ik heb toevallig de prijslijst van het Bijenhuis hier liggen. Wèl in gulden nog.

Laat eens kijken, ik had dit jaar 10 kasten bijen, 5 volwassen en 5 jonge. De volwassen kasten gaven me gemiddeld 20 kg honing, dat is dus 100 kg geogost. Ik ben natuurlijk zelf mijn eigen beste klant, maar er

bleven dit jaar 85 kg over voor de verkoop. Die 15 kg die je zelf opeet moet je bij je inkomen tellen, zei mijn vriend. Nee, zei ik, dat doe ik niet, want in de bijbel staat geschreven dat men de dorsende os de haver niet mag onthouden. Bovendien is honing voor mij net als voor jou de lucht die je inademt. Vooruit dan maar, zei mijn vriend, je hebt dus 170 maal f 6,- is f 1.020,- binnengehaald. Ja, zei ik, in feite 152 potjes van 500 gram en 36 potjes van 250 gram, maar dat maakt weinig uit. Die potjes kosten natuurlijk geld en de etiketten kosten ook nog een dubbeltje per stuk. Samen komt dat voor de verpakking op f 145,75. Verder moet ik de bijen natuurlijk suiker geven in plaats van de honing die ik eruit gehaald heb. Ik heb 8 volkeren ingewinterd. Dat kost f 29,95 per stuk ofwel f 239,60 totaal. Dan hou je toch nog zo'n f 3,73 per potje over, zei mijn vriend.

Dat klopt, zei ik, maar wacht even, ik heb ook nog wat andere kosten. Tel dit even op: een pak tabak